

Motion till riksdagen 2025/26:3538

av **Malte Tängmark Roos m.fl. (MP)**

Ett Sverige utan barnfattigdom

Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att höja och inflationssäkra barnbidraget och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att inflationssäkra underhållsstödet och tillkännager detta för regeringen.
3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att höja och reformera bostadsbidraget och tillkännager detta för regeringen.
4. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att tillsätta en kriskommission mot barnfattigdom och tillkännager detta för regeringen.

Barnfamiljer blir allt fattigare

Alla barn har rätt att växa upp i trygga hem, med mat på bordet, kläder på kroppen och aktiviteter på fritiden. Så är det inte idag. Redan innan de senaste årens höga inflation så levde allt fler barn i Sverige i relativ fattigdom, och de senaste årens prischocker har gjort den situationen ännu värre. Inflationen har drivits främst av priset på varor och hyror, och många av de varor som stigit mest är sådana som det inte går att välja bort, exempelvis mat. Även om inflationen går tillbaka till mer normala nivåer så innebär det inte att barnfamiljerna med lägst inkomster per automatik får det lättare i vardagen. När priset på mjölk stabiliserats på en högre nivå kvarstår det faktum att låga löner inte kommer att öka i samma takt och att det kommer att ta lång tid att sluta gapet mellan prisökningar och löneökningar. Det är naturligtvis en utmaning för hela samhället, men för de hushåll, inte minst barnfamiljer, som har lägst inkomster kommer detta att vara allra mest märkbart när pengarna fortsatt inte räcker till behoven. Vi ser ett antal åtgärder som måste till för att på kort och lång sikt minska effekterna av inflationschocken och se till att inga barn tvingas att växa upp i fattigdom.

Höj och inflationssäkra barnbidraget

Barnbidraget är en central del i den svenska ekonomiska familjepolitiken. Bidraget har funnits sedan 1948 och kommer alla barnfamiljer i Sverige till del med en lika stor summa för alla barn, vilket gör det till både ett allmänt omtyckt och stöttande stöd för familjer.

Barnbidraget höjs dock inte automatiskt varje år, utan är detsamma varje år om inte regeringen beslutar att höja det. På grund av inflationen innebär det att bidraget istället automatiskt förlorar i värde varje år. Enligt en uträkning från Swedbank så är barnbidraget 2025, i förhållande till kostnaderna för att ta hand om ett barn, det lägsta det har varit på 50 år. Det är ett recept på ökad barnfattigdom.

Miljöpartiet anser att barnbidraget behöver höjas till en rimligare nivå och sedan indexeras på ett sådant sätt att det inflationssäkras och inte förlorar i köpkraft. En rimlig nivå vore att barnbidraget hade samma reala värde som efter den senaste höjningen i mars 2018. Detta motsvarar en höjning av barnbidraget med 350 kronor till 1 600 kronor i månaden per barn. Därefter bör barnbidraget indexeras efter konsumentprisindex (KPI).

Särskilt i dagens tuffa ekonomiska läge ser vi konsekvenserna hos barnfamiljer av att kostnaderna ökar medan barnbidraget står stilla. Regeringen har prioriterat att sänka skatten för alla som arbetar, vilket är en väldigt kostsam åtgärd med låg träffsäkerhet som främst gynnar höginkomsttagare. Miljöpartiet förstår att ett höjt barnbidrag vore ett mycket bättre sätt att hjälpa de som faktiskt är i behov av stöd.

Underhållsstödet måste inflationssäkras

Föräldrar är underhållsskyldiga för sina barn och en förälder som inte varaktigt bor med sitt barn ska betala ett underhållsbidrag till den andra föräldern för att täcka sin del av kostnaderna. I en del fall betalar den bidragsskyldige föräldern dock inte underhållsbidrag, och i dessa fall kan underhållsstöd från Försäkringskassan istället betalas till den förälder som barnet bor hos. Precis som med barnbidraget så höjs underhållsstödet inte automatiskt i takt med prisökningarna, vilket drabbar ensamstående föräldrar hårt. Miljöpartiet anser att underhållsstödet behöver indexeras på ett sådant sätt att det inflationssäkras och skrivs upp i takt med inflationen, och konstruktionen behöver bli permanent. Regeringen bör återkomma med ett förslag på hur detta ska ske.

Höj och reformera bostadsbidraget

Bostadsbidraget för barnfamiljer är ett av de viktigaste och mest träffsäkra bidragen i den svenska välfärden för att stötta ekonomiskt utsatta grupper, eftersom det endast ges till barnfamiljer som har låga inkomster och höga boendekostnader. På grund av att varken inkomstgränsen eller boendekostnadsgränsen i bidraget har höjts sedan 1997 så har bostadsbidraget gradvis urholkats, så att färre hushåll får ta del av det och det ersätter en lägre del av hyran. Enligt en beräkning ifrån Hyresgästföreningen kommer år 2035 inga hushåll längre att ha rätt att få bostadsbidrag, om reglerna inte förändras.

Den miljöpartistiska regeringen höjde bostadsbidraget för barnfamiljer tillfälligt under pandemin. Tidöpartierna valde dock att helt ta bort den tillfälliga höjningen under 2025, och även med den aviserade höjningen av bostadskostnadsgränsen under 2026 så kommer de barnfamiljer som får ta del av bostadsbidraget att få upp till 1 100 kronor mindre i bostadsbidrag varje månad 2026 än vad de fick 2024. Det är oacceptabelt i tider av stadigt stigande priser som hårdast drabbar de med lägst inkomster.

Det finns mycket kring bostadsbidraget som måste åtgärdas, men det mest akuta för att motverka barnfattigdomen är nivån för barnfamiljer. Miljöpartiet vill se en kraftig höjning av både inkomstgränsen och bostadskostnadsgränsen så att fler barnfamiljer får rätt till bostadsbidraget och så att bidraget täcker en mycket större del av hyran eller månadsavgiften. Gränserna behöver också inflationssäkras så att inte samma problem med urholkning av bidraget återkommer igen. Till dess att en ordentlig reform av inkomst- och bostadskostnadsgränserna genomförs anser vi att den tillfälliga höjningen av bostadsbidraget bör återinföras. Vi anser att regeringen snarast bör återkomma med förslag i denna riktning.

En kriskommission mot barnfattigdom

Barnfattigdom är ett av de största samhällsproblemen i Sverige. Barn som redan i förskoleålder lär sig att skämmas och att inte kunna vara med, inte kunna berätta om sitt sommarlov eller gå på kalas, och än mindre bjuda in till kalas, skapar stora sår i vårt samhälle. Att inflationssäkra trygghetssystemen är fullständigt nödvändigt för att inte redan ekonomiskt utsatta familjer ska fortsätta att hamna ännu längre efter. De senaste årens inflationschock satte ljuset på problemen – men sanningen är att även med låg inflation har stöden och därmed jämlikheten urholkats år efter år under lång tid. Inflationssäkring av bidrag är inte heller en lösning på det grundläggande problemet med ekonomiska klyftor, men det är akut. För att ta ett större grepp om åtgärder för att utrota barnfattigdomen i Sverige och återupprätta visionen om ett folkhem där alla ungar ska med anser Miljöpartiet att en kriskommission behöver tillsättas omgående. Kriskommissionen ska ta fram förslag från en bred palett av politiska områden för att bekämpa barnfattigdom. Kommissionen ska utgå från ett barnrättsperspektiv och behandla både trygghetssystemen och kompensatoriska åtgärder direkt riktade till barnen. Vi ser det som oerhört viktigt att barn ska få utrymme att vara delaktiga i processen och att barns åsikter ska beaktas i framtagandet av åtgärder.

Malte Tängmark Roos (MP)

Janine Alm Ericson (MP)

Leila Ali Elmi (MP)

Ulrika Westerlund (MP)

Nils Seye Larsen (MP)

Annika Hirvonen (MP)